

LIBRIS

We know
books

**CUVIOSUL PAISIE ACHIORITUL
CUVINTE DUHOVNICEȘTI**

**II
TREZIRE
DUHOVNICEASCĂ**

Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu
Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos
Ediția a patra

EDITURA EVANGELISMOS

București, 2022

ții să calce pe israeliți. S-au dus ceilalți, au pregătit ceremonia, au adăpat 500 de elefanți cu vin tare și tămâie ca să-i întărească și așteptau pe împărat să vină ca să înceapă spectacolul. Dar împăratul uitase porunca ce o dăduse. Se duce îngrijitorul de elefanți să înștiințeze pe împărat, pentru că acela încă nu apăruse. „Împărate”, îi spune, „te așteptăm. Toate sunt gata, elefanții, iudeii și cei chemați așteaptă”. „Cine v-a spus să faceți un astfel de lucru?”, le spune. Strigăte, amenințări... Și aceasta nu s-a făcut o dată, ci de trei ori⁴⁰. Oare a fost un lucru mic ca împăratul să uite porunca ce-o dăduse el însuși? Și nu numai aceasta, ci în cele din urmă și-a schimbat toată purtarea sa față de iudei. Toată cheia aici este: să se pocăiască lumea.

– Părinte, asociațiile de pace întemeiate de diferite state ajută pentru pacea lumii?

– Depinde. Sunt unii care pornesc cu intenție bună. Dar atunci când se adună vrăjitori, închinători la foc, protestanți, o grămadă – nu le mai dai de capăt – ca să aducă pace în lume, cum să ajute? Dumnezeu să mă ierte, dar acestea sunt zdrențele diavolului. Se poate face pace cu o asociație păcătoasă? Cum poate veni pacea, atunci când oamenii nu se împrietenesc cu Dumnezeu? Numai atunci când omul se împrietește cu Dumnezeu, vine pacea launtrică și cea exterioară. Și pentru ca omul să se împrietească cu Dumnezeu, trebuie să-și vină în simțire, să se pocăiască, să trăiască potrivit cu poruncile lui Dumnezeu, și atunci vin harul și pacea lui Dumnezeu înlauntrul lui. Numai atunci va putea ajuta și pentru pacea din jurul său.

⁴⁰ III Mac. 5, 1-35.

CUPRINS

Prolog	7
Introducere din cuvintele Starețului	17

PARTEA ÎNTÂI RESPONSABILITATEA DRAGOSTEI

CAPITOLUL 1	
Generația nepăsării	31

CAPITOLUL 2	
Prezența creștinului este mărturisire de credință	46

CAPITOLUL 3	
„Toate sunt curate celor curați”	64

CAPITOLUL 4	
Fapte făcute cu prudență și dragoste	76

**PARTEA A DOUA
NEVOINȚĂ ȘI EVLAVIE**

CAPITOLUL 1
„Lupta cea bună”97

CAPITOLUL 2
Cum lucrează diavolul117

CAPITOLUL 3
Folosul ce se dobândește dintr-o prietenie
duhovnicească 128

CAPITOLUL 4
Evlavia Îl înduioșează pe Dumnezeu141

CAPITOLUL 5
Dăruirea conține oxigen dumnezeiesc 164

**PARTEA A TREIA
NOBLEȚE DUHOVNICEASCĂ**

CAPITOLUL 1
Semnele vremurilor 189

CAPITOLUL 2
Jertfa aduce bucurie 209

CAPITOLUL 3
Vitejia se naște din încrederea în Dumnezeu .. 232

CAPITOLUL 4
Pentru cel credincios mucenicia
este sărbătoare 248

**PARTEA A PATRA
DEPENDENȚĂ DE CER**

CAPITOLUL 1
Purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de om ... 269

CAPITOLUL 2
Credința și încrederea în Dumnezeu 287

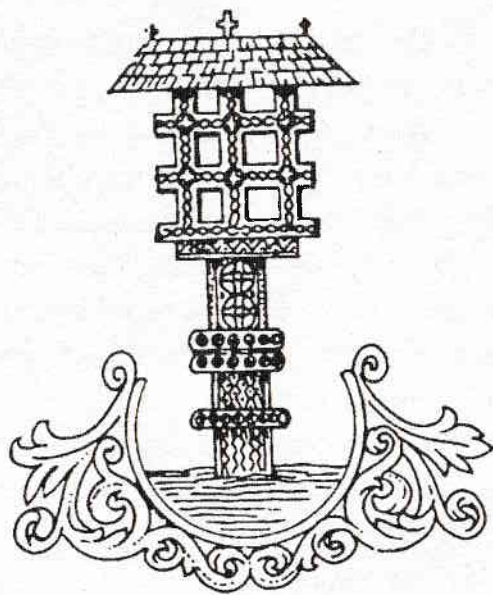
CAPITOLUL 3
Acolo unde nu ajunge omul, ajută Dumnezeu .. 309

**PARTEA A CINCEA
ARME DUHOVNICEȘTI**

CAPITOLUL 1
Rugăciunea – armă puternică 329

CAPITOLUL 2
Mănăstirile sunt fortificații ale Bisericii353

CAPITOLUL 3
Sensul cel mai adânc al vieții379

Introducere din cuvintele Starețului

*«Ca să devii casnic al lui Dumnezeu
trebuie să fii „angajatul” lui Dumnezeu,
iar nu „aranjatul” tău»*

Părinte, cum vedeți lucrurile?

– Voi cum le vedeți?

– Ce să spunem noi, Părinte? Sfinția Voastră să ne spuneti.

– Liniștea care stăpânește mă neliniștește. Se pregătește ceva. N-am înțeles bine în ce ani trăim, nici nu ne gândim că vom muri. Nu știu ce va fi, situația este foarte grea. Soarta lumii stă în mâinile unora, dar Dumnezeu încă frânează. Este trebuință să facem multă rugăciune cu durere, ca Dumnezeu să intervină. S-o luăm în serios și să trăim duhovnicește. Anii sunt foarte grei. A căzut multă cenușă, zgură, nepăsare. Este nevoie de multă curățire ca ele să dispară. Cei de demult spuneau că va veni ceasul când oamenii vor da cu piciorul în toate. Aruncă îngrăditurile, nu țin seama de nimic. Este înfricoșător! S-a făcut o babilonie. Să facem rugăciune ca oamenii să iasă din această babilonie. Citiți rugăciunea celor trei tineri¹ și veți vedea cu câtă smerenie se rugau. Precum și Psalmul

¹ Cântarea celor trei tineri.

le descâlcește cu răbdare. Această situație nu va dura mult. Dumnezeu va lua mătura. Pe la anii 1860, fiindcă în Sfântul Munte exista multă armată turcească, în Mănăstirea Ivron nu rămăsese nici un monah pentru o perioadă de timp. Părinții plecaseră, unii cu Sfintele Moaște, alții ca să ajute în Revoluție. În Mănăstire venea numai un monah de departe care mătura și aprindea candelile. Înăuntrul și în afara mănăstirii era armată turcească, iar acel sărman călugăr mătura și spunea: „Maica Domnului, oare cât va mai dura situația aceasta?”. Odată, pe când se ruga cu durere Maicii Domnului, vede că se apropie de el o femeie – era Maica Domnului – care strălucea și din chipul ei ieșeau raze de lumină. Ea îi luă mătura din mână și îi spuse: „Tu nu știi să măture bine. Voi mătura eu”. Și a început să măture. Apoi a dispărut în Altar. În trei zile au plecat toți turcii. I-a alungat Maica Domnului.

Dumnezeu va arunca departe tot ceea ce nu este corect, precum ochiul aruncă orice gunoarie din el. Diavolul lucrează, dar lucrează și Dumnezeu și valorifică răul, transformându-l în bine. De pildă, unii oameni sparg plăcile, dar Dumnezeu le ia și face din ele un mozaic frumos. De aceea nu vă necăjiți nicidecum, deoarece deasupra a toate și a tuturor este Dumnezeu, Care stăpânește peste toate și va așeza pe fiecare pe scăunelul său ca să dea răspuns de ceea ce a făcut, când îl va și răsplăti potrivit cu cele făcute. Vor fi răsplătiți cei ce au ajutat o situație și va fi pedepsit cel ce face răul. În cele din urmă, Dumnezeu va pune lucrurile la locul lor, dar fiecare dintre noi va da socoteală pentru ceea ce a făcut în acești ani grei, prin rugăciune, prin bunătate.

Astăzi unii încearcă să dărâme credința, de aceea iau încet-încet câte o piatră, ca să prăbușească clădirea credinței. Însă cu toții suntem responsabili pentru prăbușirea aceasta. Nu numai aceia care iau pietrele, ci și cei care vedem că se dărâmă și nu încercăm să o sprijinim. Cel care împinge la rău pe altul, va da și el socoteală lui Dumnezeu pentru aceasta. Dar și cel de alături va da socoteală, pentru că a văzut pe acela că face rău aproapelui său și nu a reacționat.

Lumea crede ușor un om care are darul de a convinge.

– Părinte, poporul este ca o fiară.

– Eu nu mă plâng de fiare. Vezi, animalele nu pot face mare rău, deoarece nu au minte, în timp ce omul care se îndepărtează de Dumnezeu se face mai rău decât cea mai mare fiară. Face mult rău. Oțetul cel mai tare se face din vinul stricat. Celelalte oțeturi artificiale nu sunt așa de tari... Lucrul cel mai înfricoșător este atunci când diavolul luptă împreună cu un om pervers. Atunci face un rău îndoit celorlalți, ca și gândul trupesc atunci când va lupta împreună cu trupul. Atunci va face mai mare rău în trup. Ca diavolul să lucreze împreună cu un astfel de om, trebuie ca acesta să fie abil, să aibă intenție rea, răutate.

În continuare – Doamne ferește –, aceștia vor pricinui greutăți, vor strâmba pe oameni, mănăstiri. Bisericii și monahismului le vor face rău, deoarece îi vor împiedica în planurile lor. Situația de azi poate fi înfruntată numai duhovnicește, iar nu lumește. Se va ridica încă puțină furtună și va arunca afară cutii de conserve, gunoarie, toate cele nefolositoare, dar după

aceea se vor lămuri lucrurile. În această situație, veți vedea, unii vor avea plată curată, iar alții își vor achita datoriile. Lucrurile se vor petrece astfel încât nu se va mâhni nimeni pentru necazul prin care vor trece – chiar dacă nu toți vor spune *Slavă Ție, Dumnezeu!*

Cât de mult ne iubește Dumnezeu! Acestea care se fac astăzi⁴ și cele pe care se gândesc să le facă, dacă se făceau acum douăzeci de ani, când lumea avea mai multă neștiință duhovnicească, ar fi fost foarte greu. Acum însă lumea știe, Biserica s-a întărit. Dumnezeu îl iubește pe om, care este făptura Sa, și se va îngriji pentru cele de care are trebuință. Ajunge numai ca omul să creadă și să împlinească poruncile lui Dumnezeu.

„Blestemat este cel ce face lucrurile Domnului cu lenevie”⁵

Odinioară, dacă un credincios se interesa de starea lumii, nu era considerat sănătos la minte. Unul ca acesta era bun de închis în turn⁶. Astăzi, dimpotrivă, un credincios care nu se interesează și pe care nu îl doare pentru situația ce domnește în lume este bun de închis în turn. Pentru că atunci cei care stăpâneau aveau pe Dumnezeu înlăuntrul lor, în timp ce astăzi mulți din cei ce stăpânesc nu cred. Acum sunt mul-

⁴ S-a spus în iunie 1985.

⁵ *Ier.* 31, 10.

⁶ Construcție fortificată înaltă, specifică Mănăstirilor din Sfântul Munte; turnurile erau folosite pentru respingerea piratilor.

ți aceia care urmăresc să le dizolve pe toate: familia, tineretul, Biserica.

A se interesa cineva acum și a se neliniști de situația în care se află națiunea noastră este o mărturisire, pentru că statul s-a pus rău cu legea dumnezeiască. Votază legi care sunt împotriva legii lui Dumnezeu.

Sunt și unii indiferenți, care nu cred nici în legislația Bisericii, nu admit nici națiunea și, ca să aibă conștiința împăcată, spun: „Sfântul Apostol Pavel zice să nu te interesezi de lucrurile lumii”, și astfel stau nepăsători. Dar Sfântul Apostol Pavel la altceva s-a referit. Pe vremea aceea stăpânirea o aveau neamurile idolare. Unii s-au desprins din stat și au crezut în Hristos. Unora ca acestora Sfântul Apostol Pavel le spunea: *Să nu vă ocupați cu lucrurile lumii*, ca să se deosebească de lume, pentru că toată lumea era idolatră⁷. Dar din clipa când Marele Constantin a luat stăpânirea și a împărășit creștinismul, s-a creat încet-încet marea tradiție creștină, cu biserici, mănăstiri, artă, tipicul cultului etc. Avem așadar responsabilitate să le păstrăm pe toate acestea și să nu lăsăm pe vrăjmașii Bisericii să le strice. Am auzit și pe unii duhovnici spunând: „Voi să nu vă preocupați cu acestea!”. Dacă unii ca aceștia ar fi avut sfințenie mare și ar fi ajuns cu rugăciunea într-o astfel de stare încât să nu-i intereseze nimic, le-aș fi sărutat și picioarele. Dar acum stau nepăsători, pentru că vor să se pună bine cu toți și să petreacă bine.

Nepăsarea nu se îngăduie nici celor lumești, cu cât mai mult oamenilor duhovnicești. Un om cinstit, duhovnicesc nu trebuie să facă nimic cu nepăsare.

⁷ *2 Tim.* 2, 4.

Blestemat este cel ce face lucrurile Domnului cu lenevie, spune Proorocul Ieremia.

Să-i odihnim duhovnicește pe oameni

Mai demult din zece, șase erau temători de Dumnezeu, doi pe la mijloc și doi nepăsători, dar și aceștia aveau credință înlăuntrul lor. Astăzi nu mai este așa. Nu știu unde va duce situația aceasta. Să încercăm, pe cât putem, să-i ajutăm duhovnicește pe oameni. Așa cum a fost atunci la potop, cu corabia lui Noe, tot astfel și acum să ajutăm să scape câțiva, ca să nu se secătuiască duhovnicește. Este trebuință de multă atenție, de mult discernământ, ca să vedem lucrurile din multe părți și să-i odihnim pe oameni. Oare pe mine mă odihnește să se adune oamenii la mine sau eu am dorit să văd atâta lume? Nicidecum, dar în această situație în care ne aflăm, sărmanii oameni au nevoie de puțin ajutor. Eu nu m-am făcut preot tocmai ca să nu am de-a face cu lumea, și iată că în cele din urmă am ajuns ca mai mult să mă ocup cu lumea. Dar Dumnezeu știe intenția mea și îmi dă mai multe decât mi-ar fi dat dacă aș fi făcut ceea ce m-ar fi odihnit. De câte ori nu mă rog Maicii Domnului să-mi economisească un loc îndepărtat, liniștit, unde să nu văd și să nu aud nimic, ci să mă rog pentru toată lumea. Dar nu mă aude. Pentru alte lucruri de nimic mă aude. Văd că acum, când trebuie să vină lume la mine, Dumnezeu mă ținutuește la pat cu vreo boală ca să mă odihnesc. Nu mai îmi dă dulceața ce o simțeam mai demult în rugăciune, pentru că nu m-aș putea despărți de ea. Atunci, când

venea cineva la Colibă, mă sileam să ies din acea stare duhovnicească⁸.

Acolo, la Colibă îmi fac programul după dispoziția oamenilor. Citesc înăuntru Psaltirea, iar de afară oamenii bat la poartă. Le spun: „Așteptați un sfert de oră”, dar ei strigă: „Ei, Părinte, încetează rugăciunea. Dumnezeu nu se va supăra”. Ai înțeles? Până acolo ajung. Dar nu numai că mă întrerup din rugăciune. Dacă ies, s-a terminat. Rămân cu ceea ce am făcut până atunci. Dimineața pe la șase și jumătate-șapte trebuie să am terminată și vecernia ca să fiu sigur. *Lumină... de dimineață a sfintei slave*. În vremea în care voi terminați utrenia, eu termin și rugăciunile cu *Doamne Iisuse...* pentru vecernie. Dacă apuc să iau anafură de dimineață, bine. După aceea nici ceai nu mai apuc să iau. Ajung mort de oboseală, cad jos. Chiar și de Paști, în Săptămâna Luminată am ținut până la al nouălea ceas și am postit și trei zile. Poți, nu poți, trebuie să poți. Într-o zi, nu știu ce piedici a avut lumea – poate a fost furtună pe mare și n-a fost corabie – și n-a venit nimeni la Colibă. Atunci am trăit o zi sinaitică, precum odinioară în peș-

⁸ Oarecând Starețul, după o cercetare și o stare duhovnicească intensă pe care a trăit-o – simțea că se topește de dragoste pentru Dumnezeu și pentru om ca lumânarea ce se află într-un loc călduros – a primit vestire că nu trebuie să se lepede de a-i ajuta pe oameni. De atunci a pus ziua la dispoziția oamenilor ce îl vizitau, iar noaptea se ruga pentru diferitele probleme ale lumii. Când însă mulțimea închinătorilor s-a mărit foarte mult, i-a venit gândul să plece într-un loc necunoscut, unde tot timpul să-l jertfească rugăciunii. Dar și atunci, pentru a doua oară, a primit vestire de la Dumnezeu să rămână la Chilia sa, la *Panaguda*, și să odihnească lumea.

tera Sfintei Epistimii⁹. Când marea are furtună, eu am liniște, iar când este liniștită, atunci eu am furtună.

Desigur că am posibilitatea să merg și să mă liniștesc undeva. Știți câți mi-au spus că îmi vor plăti drumul să merg în California, în Canada? „Avem sihăstrie”, spuneau aceia. „Să vii!”. Dacă m-aș afla într-un loc necunoscut, aș fi ca în Rai. Nu m-ar ști nimeni, aș avea programul meu, aș trăi călugărește, așa cum doresc. Dar vezi că numai după ce se termină războiul te poți elibera. Acum suntem în război, război duhovnicesc. Trebuie să fiu în prima linie. Ce marxiști există, ce francmasoni, ce sataniști și atâția alții! Câți îndrăciți, câți anarhiști, câți înșelați vin ca să le pecetluiesc înșelarea lor! Și câți îmi trimit pe alții, fără ca să le creze probleme de conștiință, pe unii ca să scape de ei, iar pe alții ca să nu scoată ei șarpele din gaură... Dacă ați ști cât de strâmtorat sunt și din câte părți! Mi-e gura amară din pricina durerii oamenilor. Cu toate acestea, înlăuntrul meu simt mângâiere. Dacă aș pleca, aș considera aceasta ca și cum aș pleca din prima linie, ca și cum aș dezerta. Aș socoti-o trădare. Așa simt. Oare am început pentru astfel de lucruri sau am început pentru a ajuta mănăstiri? Pentru una am început și în altă parte m-am aflat. Iar acum, iată, cum mă lupt. Și vezi, celălalt nu vorbește. Oare prin aceasta nu arată că merge să distrugă Biserica? „Nu-i nimic”, spune el. Merge și cu unul și cu altul, numai să se aranjeze. Dar cum să se aranjeze? Pe unul ca acesta îl aranjează în cele din urmă diavolul. Acestea sunt lucruri necinstite. Dacă

⁹ Starețul a pustnicit în Sinai, în peștera Sfintei Epistimii între anii 1962–1964.

aș vrea să fac și eu cele ce m-ar satisface, oh, știți cât de ușor mi-ar fi? Dar scopul este să fac nu ceea ce mă aranjează pe mine, ci ceea ce îl aranjează pe celălalt. Dacă m-aș gândi cum să mă aranjez, aș avea posibilitatea să mă aranjez în multe locuri. Dar pentru ca să te faci casnic al lui Dumnezeu, trebuie să fii „angajatul” lui Dumnezeu, iar nu „aranjatul” tău.

